

VLAAMSCH NATIONAAL ZANGVERBOND (VNZ), vereniging zonder winstoogmerk, gesticht in mei 1938 door **Willem de Meyer**, samen met tal van vrienden.

Karel Peeters werd de eerste voorzitter, **De Meyer** algemeen secretaris. *Harop* en *Zingend Vlaanderen* waren de ledenbladen van de vereniging.

Als opvolger van de Vlaamsch-Nationale Zangfeesten betrachtte het VNZ zijn publiek te verruimen door middel van de organisatie van andere activiteiten dan het zangfeest en het voeren van onderhandelingen met andere Vlaamsgezinde en katholieke verenigingen.

De vereniging stelde zich ten doel de ontwikkeling van een gemeenschappelijk nationaal liedrepertorium, het ondersteunen van de behoeftige toondichters, het stimuleren van de beoefening van de Nederlandse volkszang in Vlaanderen, het louteren van de muzikale smaak en in het algemeen de bevordering van de culturele ontwikkeling van het Vlaamse volk. Ter verwezenlijking van dit programma richtte de vereniging jaarlijks een nationaal zangfeest en zangwedstrijden in, gaf ze tijdschriften en liederboeken uit, organiseerde ze studiedagen en verenigde ze sympathisanten. Daarnaast werd ook veel aandacht besteed aan het koorleven in Vlaanderen. Het federeren van koren, de uitbouw van plaatselijke kernen en provinciale afdelingen en het organiseren van gewestelijke en provinciale zangfeesten werden voor het eerst in de statuten ingeschreven. Tijdens de oorlogsjaren werd de koorwerking beter onderbouwd met onder meer de organisatie van weekendcursussen voor dirigenten en de verspreiding van een eigen tijdschrift, de *VNZ-koorbode*. Tijdens de oorlog waren reeds 120 koren aangesloten.

Het VNZ voerde drukke onderhandelingen met de

katholieke organisaties, vertegenwoordigd door **Jan Delmartino**, **Jozef Deschuyffeleer** (Katholieke Arbeidersjeugd-KAJ) en kanunnik Engels. Zoals het Zangverbond graag zijn invloed wenste uit te breiden, wenste men van katholieke zijde enigszins vat te krijgen op de groeiende Vlaams-nationalistische zangbeweging. Aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog stond de vereniging dicht bij het streven om een brede zangbeweging op te bouwen waar zowel de leden van het **Vlaamsch Nationaal Verbond (VNV)**, de KAJ als zelfs enkele individuen uit linkse middens zich konden thuis voelen. Deze verbreding zorgde evenwel voor enkele ideologische conflicten, onder meer tussen de zender **Vlaamsch-Nationale Radiovereniging** en de Katholieke Vlaamsche Radio-omroep in verband met de uitzending van het zesde **Vlaams Nationaal Zangfeest**.

Ondanks de oorlogsomstandigheden kende de vereniging een zeer drukke agenda. Zo stond het VNZ op 1 augustus 1940 mee aan de wieg van **Volk en Kunst**, een initiatief van **Filip de Pillecyn**. Tijdens de oorlog trok De Meyer in opdracht van het Zangverbond rond in Nederland waar hij voor de **Nationaal-Socialistische Beweging (NSB)** optrad en zangbundels samenstelde en zo een belangrijke bijdrage leverde voor de organisatie van een Nationaal Zangfeest te Amsterdam in 1942. In Duitsland zong hij liederen in de Vlaamse arbeidskampen. Inmiddels werden in Vlaanderen compositieopdrachten voor marsliederen uitgeschreven en schoolwedstrijden georganiseerd voor het zingen van stapliederen. De propagandatochten, concertvoordrachten, optredens voor Zender Brussel en provinciale en jeugdzangfeesten gingen onverminderd door. In 1942 besloot de overheid dat enkel leden van het VNZ in het openbaar of voor de radio mochten optreden.

Het VNZ werd ontbonden in 1944. De meeste bestuursleden en medewerkers van het VNZ dat tijdens de oorlog dicht bij het VNV aanleunde en meermaals openlijk sympathie toonde voor de bezetter, werden na de oorlog – ook voor niet VNZ-activiteiten – vervolgd. De drukke agenda van de vereniging tijdens de oorlog zou ondenkbaar geweest zijn zonder medewerking van de Duitse overheid, aan dewelke De Meyer overigens openlijk zijn dank betuigde voor de privileges die het VNZ had mogen genieten. Onder meer deze arrestaties (**repressie**) en het naoorlogse klimaat in het algemeen maakten de verdere werking van het VNZ onmogelijk. In 1947 nam het **Algemeen Nederlands Zangverbond** de taak van het VNZ over.

LITERATUUR: H. Croonenborghs, 'Het Vlaams nationaal Zangverbond 1933-1940', in WT, jg. 40, nr. 1 (1981), kol. 35-46.; – id., 'Van het Vlaams Nationaal Zangverbond naar het Algemeen Nederlands Zangverbond (1940-1952)', in WT, jg. 40, nr. 3 (1981), kol. 173-186; – H. Willaert en J. Dewilde, "Het lied in ziel en mond". 150 jaar muziekleven en Vlaamse Beweging, 1987.

MARTINA DE MOOR